

Alumniberichten voorjaar 2002

WELKOM op de Alumni dag, zaterdag 6 april 2002

Onder het thema 'actuele thema's door de eeuwen heen' hebben Autarkeia en de faculteit weer een **filosofisch middagprogramma** georganiseerd. Hiervoor zijn een aantal gastsprekers uitgenodigd die in diverse stadia van hun academische loopbaan verkeren: Keimpe Algra die vorig jaar hoogleraar Antieke Wijsbegeerte is geworden, Christiane Seidel sinds net afgestudeerd en Lotte Jensen die pas is gepromoveerd.

De **onderwerpen** zijn:

- egoïsme en altruïsme in de hellenistische ethiek;
- de relatie van onszelf tot onszelf;
- vrouwentijdschriften en journalistiek in Nederland in de 18e en 19e eeuw.

We beginnen om 2 uur met een welkom en een korte introductie over recente ontwikkelingen aan de Utrechtse faculteit Wijsbegeerte. Daarna houdt professor Algra een lezing van drie kwartier met aansluitend gelegenheid tot discussie. Na de theepauze om 15.45 uur komen Drs. Seidel en Dr. Jensen ieder ongeveer 20 minuten aan het woord met wederom gelegenheid tot discussie. Om 16.45 uur sluiten we met een gezellige borrel de middag af. Als voorzitters treden op: prof. Van Dalen en Bernard Verlaan. Wij hopen met bovenstaande onderwerpen en sprekers u een leerzame en aangename middag te bezorgen waarbij de theepauze en de borrel weer garant staan voor een leuk gesprek met oude en nieuwe bekenden.

Als locatie was Drift 21 helaas niet beschikbaar, MAAR we kunnen nog wel in de binnenstad terecht. In het pand van Theaterwetenschap op de Kromme Nieuwe gracht 20 (op de hoek bij de Muntstr) zaal 211 hopen wij u welkom te heten.

Het algemene ochtendprogramma van de Dief vindt plaats op de Uithof. Er is daar voldoende parkeergelegenheid en ook het openbaar vervoer vanaf CS Utrecht is tegenwoordig prima geregeld (bus 11 en 12). Als u zich opgeeft ontvangt u in ieder geval een bevestiging met daarin de locatie.

OPGEVEN: via de bon in de Illuster die u medio maart ontvangt

Mocht u tegen 6 april noch geen bevestiging met daarin de locatie hebben ontvangen, kunt u bellen of mailen naar Erna.kas@phil.uu.nl (030-2531831).

Voor leden van Autarkeia zijn er geen kosten aan deze middag verbonden, anderen betalen 5 Euro.

Tot slot nog een korte **toelichting op de sprekers**:

- Prof. Algra is al vele jaren werkzaam aan de faculteit Wijsbegeerte van de UU, aanvankelijk als universitair docent-onderzoeker. Nadat hij in 2000 bijzonder hoogleraar werd, in het kader van de Vogel leerstoel, werd hij in 2001 gewoon hoogleraar in de Antieke Wijsbegeerte (opvolger Mansfeld). Professor Algra is bestuurslid van OIKOS, de landelijk onderzoeksschool op het gebied van de klassieke studies en in 2002 is hij binnen de faculteit benoemd tot vice-decaan.
- Drs. Christiane E. Seidel is afgestudeerd op 25 januari 2002 in de Praktische Filosofie en werkzaam als docent 'Filosofie in Bedrijf' aan de Faculteit der Wijsbegeerte van de Universiteit Utrecht.
- Dr. Lotte Jensen studeerde Wijsbegeerte en Nederlands aan de Universiteit Utrecht. In 2001 promoveerde zij op de studie 'Bij uitsluiting voor de vrouwelijke sekse geschikt'. Vrouwentijdschriften en journalistes in Nederland in de achttiende en negentiende eeuw'. Momenteel is zij beleidsmedewerker bij de faculteit Wijsbegeerte en docent Nederlands.

Nieuws van de faculteit

Marcus Düwell is per 1 februari 2002 Hoogleraar Wijsgerige Ethiek aan de Faculteit der Wijsbegeerte. Hij is met name gespecialiseerd in vragen naar de rechtvaardiging van morele aanspraken en naar de mogelijkheden van ethische theorie; naar de methodische aspecten van de toegepaste ethiek, ook in de context van politieke filosofie en rechtsfilosofie; ethiek in geneeskunde en biologie; de relatie van ethiek en esthetiek.

Marcus Düwell (1962) studeerde in Tübingen en München Wijsbegeerte, Letteren en Godgeleerdheid. Hij promoveerde aan de Filosofische Faculteit van de Universiteit Tübingen met een proefschrift over de relatie van ethiek en esthetiek. Sinds 1990 werkte hij in het Interfakultaire Zentrum für Ethik in den Wissenschaften (IZEW) aan de Universiteit Tübingen en was sinds 1993 de wetenschappelijke coördinator ervan. Hij was verantwoordelijk voor het onderzoekswerk, de projecten en het management van het IZEW.

Quo vadis?

In 5 regels, alumni aan het woord: Bert Postma en Elly Spiertz. Wat doet u (werk en privé)? Wat doet u met filosofie? Wat wilt u doen met filosofie? Wat wilt u dat Autarkeia voor u doet?

- **Bert:** Ik ben als docent wiskunde verbonden aan het Gymnasium Apeldoorn en tevens consulent van het LCS (het Landelijk Centrum Stressmanagement) Wat betref filosofie, ga ik de komende jaren onderzoek doen en wil ik als het even kan promoveren. Tevens is het de bedoeling dat ik het filosofieonderwijs op mijn school ga verzorgen. Van Autarkeia wil ik dat de vereniging mij op de hoogte houdt van het wel en wee in Utrecht.
- **Elly:** Van werksfeer is geen sprake meer. Sinds 1988 ben ik gepensioneerd na een langdurige werkzaamheid aan het research laboratorium van Philips (Nat-LaB), als chemisch onderzoeker. Na mijn pensionering heb ik mij op heel andere zaken gestort. Allereerst de studie filosofie van 1988 tot 1994, afgesloten met een scriptie over de politieke filosofie van Hannah Arendt. Daarnaast heb ik nog wat vrijwilligerswerk om handen veelal op kerkelijk gebied, zoals meewerken aan de liturgische diensten in mijn parochie en diensten verlenen in het nabijgelegen ziekenhuis. Verder heb ik een volkstuin voor de lichamelijke conditie en een verantwoorde voeding. Veel tijd gaat op aan lezen. Met filosofie door ik niks in de betekenis van beroepsactiviteit, wel in de zin van persoonlijke ontwikkeling. Terugkijkend moet ik zeggen dat ik op een heel andere manier de informatie uit dagbladen en tijdschriften zie. Alles valt het beter op zijn plaats en dat heeft betekenis in allerlei gewoon gesprekken met familie en kennissen. Ik probeer ook bij te blijven wat betreft nieuwe gedachten en stromingen binnen de filosofie en de theologie. Na mijn filosofie-studie heb ik ook een theologiestudie gevolgd aan de KUN van 1995 tot 2000 met als scriptie onderwerp mensenrechten en religie. Wat ik zou willen doen met filosofie is af en toe iets te schrijven als tijdschriftartikel. Het terrein van ontwikkeling, vrede, mensenrechten interesseert mij maar tot nu toe ben ik nog niet verder gekomen dan regelmatig iets schrijven in het parochieblad en incidenteel in het blad van het dekenaat Eindhoven. In een optimistische bui denk ik wel eens aan promoveren, een of andere combinatie van datgene wat ik bij Hannah Arendt heb ervaren als mensenrechtengedachten en wat religies zouden moeten en kunnen betekenen. Toch lijkt me dat niet goed haalbaar zonder een inspirerende omgeving discussie partner. Dan is zowel Utrecht als ook Nijmegen niet "in handbereik". Wat kan Autarkeia voor mij doen? Hier kan ik niets bij verzinnen of het zou het creëren van een platform voor ontmoeting moeten zijn. Zo af en toe een bijeenkomst in de stijl van de diner-pensant zou ik wel op prijs stellen, maar dan wat laag-drempelig. Misschien is een eenvoudige broodje of mensa-maaltijd wel genoeg na een lezing of een college met de nieuwe lichten. Zolang er nog deeltijdcolleges filosofie zijn, zou dat ook in de omgekeerde volgorde kunnen. Informatie over deze, elders, of mogelijk activiteiten van oud studenten waar op filosofisch gebied iets van op te spreken valt, zou ook een mogelijk onderwerp voor activiteit kunnen zijn.

Diner pensant zaterdag 17 november 2001, 18.30u ; René Gabriëls, 'Intellectuelen in Nederland'

Een gebruik dat lang geleden naar verluidt onder de Wolga-Bulgaren heerste, hoeft de intellectueel tegenwoordig doorgaans niet te vrezen. Zij zouden hun slimmere medemensen opknopen aan de hoogste boom vanuit de motivatie dat het meer passend is voor een zo gezegend iemand, de Heer te dienen.

Zeer boeiend leidde **René Gabriëls** het diner in met een aantal prikkelende stellingen. De aanwezigen vormden spontaan verhit debaterende twee- en drietallen. De waardige ambiance kon daar niets aan verhelpen. Gelukkig waren gasten aan een naburige tafel ook enigszins luid aanwezig. Wij waren dus 'goed gecamoufleerd', zo gezegd.

Het gesprek begon en eindigde met het begrip 'intellectueel'; een intellectueel is iemand die in het openbaar kritiek uitoefent op iets dat naar zijn mening veel mensen aangaat en bovendien controversieel is. De modernen en de post-modernen denken daar verschillend over. Via de drie thematische verdiepingen van Gabriëls -Rushdie, armoede in Nederland en kernenergie- ontstond de vraag of de aanwezigen zich een 'intellectueel' voelden.

Nee, niemand voelde zich echt een 'intellectueel' omdat niemand publiekelijk zich kritisch uitliet over wat iedereen dan wel niemand iets aan ging of ook maar morrelde aan de complexiteit van publieke controversen zoals kernenergie, armoede en Rushdie. Niemand van de aanwezigen had ooit publiekelijk de complexiteit vergroot of verkleind van grote maatschappelijke controverses - zaken die iedereen aan gaan- of van zaken die niemand interesseert -zoals de precieze betekenis van begrippen als macht, democratie, liefde etc-.

Wél bleek ieder van de aanwezigen een idee en zelfbeeld omtrent 'filosofie', 'een filosoof' te hebben. En sommigen ook omtrent de toegevoegde waarde van de filosofie of de filosoof voor de vorming en ontwikkeling van de samenleving. Enkele mogelijke (metaforische) elementen van toegevoegde waarde zouden kunnen zijn:

- filosofie / een filosoof brengt met metaforen en problematisering begrip van zaken over;
- een filosoof ontmaskert elke denkbare redentatie in willekeurige vakwetenschappen en in de filosofie;
- een filosoof 'is iemand met een leeftijd van 2500 jaar' omdat hij/zij uit die hele denk-geschiedenis kan putten om redentaties onderuit te halen en voorbeelden/metaforen naar voren te halen;
- een filosoof is onzeker omdat hij / zij aan geen enkele redentatie zekerheid kan ontleenen.
- (Voor details over Gabriëls' boek en persbericht: zie vorige nieuwsbrief.)

Filosofie over grenzen: Indonesië

Nederland onderhoudt o.m. met Indonesië een bilaterale samenwerkingsrelatie; ook en met name op het terrein van wetenschappelijk onderzoek. Het toeval wilde dat uw voorzitter getipt werd dat er in Jakarta een Hogeschool voor de Filosofie is; compleet met de naam van een contactpersoon; Dr. Franz Magnis-Suseno SJ en diens telefoonnummer. Een telefoontje was genoeg om het contact te leggen.

Professor en pater Magnis (jezuït) blijkt een vriendelijke man met pretoogjes. Hij spreekt ook Nederlands; leeft en doceert al twintig jaar filosofie aan de 'Sekola Tinggi Filsafat Driyarkara' (de school is vernoemd naar een belangrijke Indonesische filosoof Driyarkara) en ook regelmatig aan twee vooraanstaande Indonesische universiteiten: de Universiteit van Indonesië en de University Gadjah Mada (de naam betekent Grote Olifant). Hij heeft ook een aantal boeken geschreven waarin het denken van diverse filosofen doorgenomen wordt..

Het curriculum bouwt vooral voort op de westerse filosofie, niet op de oosterse. Voor oud-Javaanse filosofie zou de belangstelling overigens gering zijn. In november 2001 heeft hij Munster aangedaan.

Alumn'ukjes

- **1. Promotie.** Bestuurslid Lotte Jensen verdedigde 22 november 2001 met succes haar proefschrift te bij de Universiteit van Amsterdam, 'Bij uitsluiting voor de vrouwelijke sekse geschikt', voor een gemengde gezelschap van opponenten, een gemengd publiek en gesteund door een gemengd gezelschap van paranimfen. Het proefschrift beschrijft de ontwikkeling van het Nederlandstalige vrouwentijdschrift vanaf de vroegste uitgaven in de achttiende eeuw tot en met 1870, jaar van oprichting van de emancipatoire bladen een gemengd publiek Ons streven en Onze roeping.

2. Nieuwe docent. Dr. Janneke van Lith is de nieuwe docent Kenleer&wetenschapsfilosofie, zij volgt Igor Douve op. Janneke heeft wijsbegeerte van de natuurwetenschappen gestudeerd en is actief betrokken bij de ontwikkeling van een internationale master op dit gebied. Bij de faculteit zal ze ook het onderwijs in de bachelor en master wijsbegeerte gaan verzorgen.

3. Belangrijk. Wie iets belangrijks gedaan heeft of aan het doen is in of met filosofie, is bij deze opgeroepen om in 10 regels daar melding over te doen aan de leden van Autarkeia in de vorm van een Alumn'ukje. Waar kan het om gaan? Om een (eigen) gepubliceerd artikel, een afstudeerscriptie, een boekbespreking, een conferentieverlag of wellicht een aankondiging voor een filosofisch congres of een filosofenbijeenkomst.

4. Boeken. Er is genoeg te lezen: overzichtsboeken over de geschiedenis van de Westerse filosofie in diverse maten en soorten; Russell, Bernall, enz. Ellendig is het besef, al lezende, hoe weinig je echt weet en paraat hebt over al dat denkwerk dat zo inzichtelijk beschreven wordt. Inperken dan tot bijvoorbeeld de 'kopstukken'? Tot een periode? De oudheid, middeleeuwen, 16e, 17,18, 19e of 20e eeuw? Tot een stroming? Tot de Verlichting, de kritische filosofie, de postmodernen? Tot één filosoof dan? Plato, Descartes, Hume, Brentano, Nietzsche, Kant, Sartre, Foucault of? Tot één filosofisch werk (met de commentaren en interpretaties van de anderen)? Eén begrip en daarvoor een lijn trekken door de geschiedenis? Macht, seksualiteit, waarheid, het goede, het schone? Je zou bijna willen wonen in een bibliotheek!

5. Internet. Is Internet een bibliotheek waar u kunt "wonen"? Een 'huis' was in de jaren negentig de metafoor om de 'homepage' van een 'bewoner' aan te duiden van een 'digitale stad' (tegenwoordig heet de stad een 'provider' en de bewoner een klant).

De 'huizen' van wetenschappers zijn vaak ware (online) bibliotheken. Samen met de nuttige informatie van niet-wetenschappers, is Internet als een gigantische bibliotheek te ervaren. Zeker nu veel documenten als 'volledige tekst' zijn te benaderen.

Hoe het ook zij, sinds ± 1994 is uw scribent bezig geweest internet/huis-adressen te verzamelen van Scientific American, Science, National Geographic enz. enz. Dat lijstje is inmiddels natuurlijk fors gegroeid enz. enz. en is te vinden als 'Book of Bookmarks: www-addresses of governments, science, research and education as well as some related stuff' op "een plank in een kast in een huis met het adres": www.bjervv.dds.nl .

6. DE GRIEKEN EN WIJ

Conferentie ISVW te Leusden op vrijdagavond 12 en zaterdag 13 april :

Er was eens een gelukkige tijd, waarin het ene, het ware, het goede en het schone elkaar ondersteunden. Die tijd was de Griekse oudheid, met het ideaal van de schone mens die tevens goed is.

In deze conferentie krijgen deelnemers een introductie tot mens- en wereldbeeld in de klassieke Griekse filosofie, aan de hand van de begrippen het 'goede', het 'schone' en het 'ware'. Na een algemene inleiding zullen de ideeën van Plato en de platonisten besproken worden, maar zal tevens een link gelegd worden naar de veranderde opvattingen in onze tijd. Wij denken immers niet meer als de Grieken, en situeren bijvoorbeeld het goede niet meer in de werkelijkheid maar in ons denken. Vanwaar die verandering?

De conferentie wordt afgesloten met een beschouwing over de spanning tussen het goede en het schone. Het goede kan op cruciale momenten immers dwars staan op ons streven

naar een groots en meeslepend leven. Wie zal er als winnaar uit de strijd tevoorschijn komen?

M.m.v. Prof. dr. Frans Jacobs, drs. Jeroen van de Korput, dr. Ben Schomakers, dr. Charles Vergeer en drs. Harry Willemsen.

Begeleiding: drs. Will van Bockel - Jagtenberg

Inlichtingen: ISVW Leusden tel. 033 – 422 72 00 email: info@isvw.nl www.isvw.nl

7. Bibliotheekpas voor alumni; hoe werkt dat?

Via een 'alumnifonds' kan een alumnus (weer) lid worden van de BCU. De UU geeft een U-pas uit voor Alumni. U kunt dan gebruik maken van de bibliotheek en ook korting krijgen op allerlei cursussen van de UU, botanische tuinen, etc.. De pas kost 15 Euro en is te verkrijgen bij het u-fonds@ufonds.uu.nl

8. Faculty club Helios

Faculty Club Helios is de academische huiskamer van de Universiteit Utrecht. Een pashouder die **alumnus** is van de Universiteit Utrecht, en niet in dienst van deze universiteit, kan buitengewoon lid worden van de Faculty Club Helios (gelegen bij het Academiegebouw). Het lidmaatschap van Helios geeft tevens toegang tot de Faculty Clubs van Amsterdam (UvA), Rotterdam, Leiden en Eindhoven.

Belangstelling? Via het bureau van het Ufonds meldt u zich schriftelijk of per e-mail (ufonds@ufonds.uu.nl) aan.

9. Studium Generale

In maart zijn er binnen een SG-reeks nog evenementen rond 'Bewaren of weggooien'; over demarcatiecriteria in wetenschap, techniek en kunst. Meer informatie vindt u in de SG-agenda: <http://www.sg.uu.nl/agenda-main.htm#4>

10. Gesignaleerd:

- Stanford Encyclopedia of Philosophy: online

Per 30 januari 2002 is de Stanford Encyclopedia of Philosophy (volledige tekst)direct via internet te benaderen: <http://plato.stanford.edu/> (De Nederlandse UvA is één van de vier betrokken organisaties)

- J.R. Ritman Library Bibliotheca Philosophica Hermetica

Source: <http://www.ritmanlibrary.nl/>. The Bibliotheca Philosophica Hermetica in Amsterdam was founded in 1957 by Mr Joseph R. Ritman with the purpose of collecting works in the Hermetic-Christian tradition. The objective of the library, which operates on the 'ad fontes' principle, is to collect manuscripts and printed works in the fields of Hermetic philosophy, alchemy, mysticism and Rosicrucianism.

Sorce: Translated text of a Paul Steenhuis article which appeared in *NRC-Handelsblad*, 7 January 2000: A modern Big Bang Joost Ritman has great plans for his library of nearly 20,000 printed books and manuscripts. A visit to Florence with the man who wishes like a latter-day Cosimo de Medici to revive spirituality.

Adressen van de bestuursleden; e-mail: bureau@phil.uu.nl.

Will Jagtenberg, email: bockel@uni-one.nl Lotte Jensen; email: lotte.jensen@wxs.nl
penningmeester/secretaris; Lies de Regt vz. Bernard Verlaan, email bjernv@dds.nl.

De contributie bedraagt _ 7,= (zeven EURO) per jaar. Het gironummer is 2294471, t.n.v. Autarkeia, p/a Steve Bikostraat 262, 3573 BG Utrecht. Facultaire contact persoon: Erna Kas: Erna.Kas@phil.uu.nl
